

Till:

Socialdepartementet

Enheten för funktionshinder och sociala tjänster

Remissvar promemoria: Bilstöd - Ökade möjligheter till anpassning S2019/03812/FST

Mobilitetscenter
FO Petersons gata 32
421 31 Västra Frölunda
info@mobilitetscenter.se
www.mobilitetscenter.se
Tel 031-22 05 90

Innehåll

Sammanfattning	3
Förslag till lag om ändring i SFB.....	4
Bilstöd vid behov av högt fordon	4
Anpassningsbidrag till standardutrustning eller normalt förekommande tilläggsutrustning.....	5
Anpassningsbidrag till ändring av äldre fordon.....	5
Ikraftträdandet	5
Synpunkter på förslaget konsekvenser för enskilda.....	5
Synpunkter på förslaget konsekvenser för barn.....	6
Synpunkter på förslaget konsekvenser för miljö	6
Övriga synpunkter på förslaget konsekvenser	6

Sammanfattning

Bilstödet har en viktig funktion för att förbättra aktivitetsförmåga, delaktighet, mobilitet och trafiksäkerhet för personer med funktionsnedsättning. Det reformerade bilstödet som infördes 2017 har styrt tillämpningen mot fordon med höga inköpskostnader, vilket inte har kompenseras med de inköpsbidrag som infördes. Detta innebär att många sökande med begränsade ekonomiska resurser sedan 2017 har haft svårt att utnyttja möjligheten till bilstöd.

Mobilitetscenter är positivt inställd till promemorians förslag. Det är också välkommet att Promemorian uttrycker att det inte enbart är anpassningens kostnad som ska avgöra ett fordon lämplighet utan att även användbarheten för sökanden. Mobilitetscenter ser dock att det finns centrala begrepp som behöver förtydligas och förslår vissa förändringar.

- SFB 19§
Enlig paragrafen ska anpassningsbidrag motsvara kostnaden för åtgärder som behövs för att den försäkrade ska kunna bruka fordonet. Under 2019 har definitionen av anpassning i bil förändrats, då det införts krav på hur anordningen monterats i bil. Här finns ett akut behov av ställningstagande till vad som definieras som anpassning i bil och som kan omfattas av anpassningsbidraget. Om metod för montering är av betydelse för att anordningen ska omfattas av anpassningsbidraget behöver kraven specificeras på vilken metod för montering som kan godkännas.
- Bilstöd vid behov av högt fordon
Förutom de förslag som lämnas i promemorian vill Mobilitetscenter framföra att undantag bör kunna göras, med hänsyn till tex familjesituation, för ställningstagande till när golvsänkning kan beviljas med anpassningsbidrag. Det behöver också förtydligas vilka kriterier som ska beaktas för att bevilja olika typer av golvsänkningar och hur kostnadsförslag för dessa ska jämföras.
- Anpassningsbidrag till standardutrustning eller normalt förekommande tilläggsutrustning
Det är angeläget att formulera definitioner för de "särskilda skäl" som har betydelse för tillämpningen. Mobilitetscenter anser att privatekonomisk ram, beviljat anskaffningsbidrag, användbarhet i brukarens närmiljö samt krav på specifik utformning för individen är exempel på faktorer som ska kunna beaktas som särskilda skäl i frågan.
- Anpassningsbidrag till ändring av äldre fordon
Anpassningsbidrag för särskilda originalmonterade anordningar, eller normalt förekommande tillvalsutrustning, bör också kunna lämnas under hela bilstödsperioden om behovet uppstår efter bilköpet.
- Ikraftträdandet
Bör ske mer skyndsamt än i promemorians förslag.
- Synpunkter på förslagets konsekvenser för barn
I promemorian behandlas inte konsekvenser av nyligen förändrad definition av vad som kan beviljas som anpassning i bil. Förändringen har medfört att anordningar, som är en förutsättning för att för barn med funktionsnedsättning ska kunna färdas i bilstödsbil, inte beviljas och Mobilitetscenter anser att en översyn av regelverket är mycket angelägen.

Förslag till lag om ändring i SFB

I promemorian och tidigare utredning *Ett reformerat bilstöd* definieras bilanpassning som "särskild anordning som är nödvändig för att den försäkrade ska kunna bruka fordonet". För att bruka fordonet förutsätts god funktionalitet och trafiksäkerhet för den sökande. Under 2019 har det införts ytterligare krav för att en anordning ska definieras som anpassning, avseende krav på hur anordningen monteras. För att anordning ska beviljas som anpassning krävs nu att anordningen är "fast monterad" i bil. Det finns ingen specifikation av vad som krävs för att en anordning ska betraktas som fast monterad.

Mobilitetscenter vill framföra att:

Det bör vara anordningens art, funktion, betydelse och tillgänglighet som avgör om anordningen kan betraktas som anpassning och sökandens behov som avgör om anpassningsbidrag kan beviljas. Om metoden för montering av anordningen ska vara en faktor för att definieras som anpassning, behöver regelverket förtydligas och specificera vilken metod för montering som krävs för att anpassningsbidrag ska kunna beviljas för en anordning.

Bilstöd vid behov av högt fordon

Mobilitetscenter stöder förslaget att bevilja anpassning med golvsänkning istället för att hänvisa till fordon som är så stora att tillgängligheten i trafikmiljön begränsas. Om sökanden har behov av utrymme i fordon, som inte kan tillgodoses av annat än ett fordon som överstiger 2050mm, bör dock möjlighet till undantag finnas. Mobilitetscenter ser också att övriga undantag bör kunna göras. Vid dessa undantag bör sökanden ha möjlighet att avstå från tilläggsbidrag B och istället ansöka om anpassning med bakre golvsänkning.

Mobilitetscenter vill framföra att:

Fordon som understiger 2050 mm, med en inre höjd som uppfyller kraven för tilläggsbidrag B, är en biltyper som har sittplatser för 8-9 personer. Biltyper kan därför upplevas orimligt stora för sökanden från hushåll med få personer. Enligt Statistiska Centralbyrån är 38 % av alla hushåll i Sverige ensamhushåll. Ett bilval med utrymme för 8-9 personer är inte ett vanligt bilval för dessa hushåll. Ett bilval av denna typ kan därför ses som hindrande stort, med höga driftskostnader och alltför miljöbelastande för att vara ett rimligt bilval för den bilstödssökande som inte har behov av så många platser i bil. Mobilitetscenter vill därför framföra att för denna grupp kan golvsänkning av ett mindre fordon vara en mer lämplig lösning.

Familjer, där ett eller flera barn har en funktionsnedsättning, är en stor grupp inom bilstödet. Om barnet har behov av att färdas i sitt förflyttningshjälpmedel kan en bilmodell, med en tillräcklig inre höjd och en totalhöjd som understiger 2050 mm, ha tillräckligt utrymme vid ansökan. Barnets växande och förändrade förflyttningshjälpmedel kan dock medföra att bilvalet inte har den långsiktighet som är önskvärd. Även för denna grupp kan det behövas undantag från "2050-regeln" och möjlighet ges till bakre golvsänkning för att fordonet ska få en större invändig höjd eller större fordon som överstiger 2050 mm i totalhöjd.

Regelverket för om och när golvsänkning kan beviljas med anpassningsbidrag behöver bearbetas och förtydligas. Ett fordon kan golvsänkas i olika omfattning och till olika kostnad. Kriterier för beviljande av dessa behöver formuleras för att regelverket ska vara transparent, rättssäkert och konsekvent.

Här behövs också en översyn över hur jämförelser av kostnadsförslag ska utföras, särskilt med avseende på momsregler för privatimporterad anpassade bilar från länder utanför EU.

För sökanden som är berättigade till inkomstprövat anskaffningsbidrag bör en revidering av nivån för tilläggsbidrag B genomföras. För denna grupp bör det också vara möjligt att avstå från tilläggsbidrag B och istället ansöka om anpassningsbidrag för golvsänkning i ett mindre fordon.

Anpassningsbidrag till standardutrustning eller normalt förekommande tilläggsutrustning

Mobilitetscenter stöder förslaget att anpassningsbidrag ska kunna beviljas för standard/normalt förekommande och särskilda originalmonterade anordningar.

Mobilitetscenter vill framföra att:

I promemorian presenteras att denna förändring ska följa samma regelverk som nuvarande regler för originalmonterade anordningar och beviljas om det finns särskilda skäl. Här är dock befintligt regelverk otydligt och möjligheten att få anpassningsbidrag för originalmonterade anordningar tillämpas i mycket liten utsträckning. Det behövs därför ett förtydligande av vad som kan ingå i begreppet "särskilda skäl" för att denna förändring ska få genomslag enligt intentionen i promemorian. Mobilitetscenter ser att privatekonomisk ram för bilköp, beviljat anskaffningsbidrag, användbarhet i brukarens närmiljö samt krav på specifik utformning för individen bör kunna betraktas som särskilda skäl.

Anpassningsbidrag till ändring av äldre fordon

Mobilitetscenter stöder förslaget att anpassningsbidrag kan beviljas för kompletteringar, justeringar och reparationer under hela bilstödsperioden under förutsättning att bilvalet vid köp uppfyller kraven på ålder och skick.

Mobilitetscenter vill framföra att:

Anpassningsbidrag för särskilda originalmonterade anordningar eller normalt förekommande tillvalsutrustning bör kunna beviljas för sökanden även när behovet har uppstått under bilstödsperioden och inte fanns när bilen inköptes.

Ikraftträdandet

Mobilitetscenter anser att promemorians förslag om möjligt bör genomföras mer skyndsamt än förslaget. Nuvarande regler är hindrande för flera kategorier bilstödsberättigande och begränsar därmed i stor utsträckning mobilitet, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning som kan vara berättigade till bilstöd.

Synpunkter på förslagets konsekvenser för enskilda

Promemorian uttrycker en målsättning att personer med begränsade ekonomiska resurser ska få ökad möjlighet att ta del av bilstödet. Detta är mycket angeläget då dagens regelverk och tillämpning i mycket stor utsträckning förhindrar denna målsättning. En orsak är bilstödetts regelverk för tilläggsbidrag C och kravet på att dessa anordningar ska finnas i en lämpligt bilval. När sökanden har

behov av flera av dessa anordningar fördras bilvalet avsevärt av kravet på förekomst av dessa anordningar. Dessutom minskar möjligheten till inköp av begagnad bil, eller bilmodell med lägre nypris, i mycket stor utsträckning av kravet på utrustningsnivån i bilvalet.

Bilstödets nuvarande utformning, med avseende på regler och tillämpning för originalmonterade anordningar och tilläggsbidrag C, medför också att många sökanden avstår från anordningar och/eller eftermonterade anpassningar pga de krav dessa ställer på bilköpet. Sökanden försöker klara sig utan anordningarna vilket innebär begränsningar i vardagen samt att de saknar funktioner som kan ha stor betydelse för såväl trafiksäkerhet som personlig säkerhet. Detta innebär uppenbar risk för skada och ökad funktionsnedsättning för sökanden.

Synpunkter på förslagets konsekvenser för barn

Under 2019 har definitionen på åtgärd där anpassningsbidrag kan beviljas i SFB 19§ förändrats, vilket har drabbat barn med funktionsnedsättning hårt. Förändringen innebär att fast montering av anpassningsanordningar är ett krav för att anpassningsbidrag ska beviljas. Nödvändiga åtgärder för att förse barn med funktionsnedsättningar med stödjande och fixerande anordningar vid färd i bil har därför nekats med hänvisning till att anordningarna inte bedöms vara fast monterade. Detta innebär att trafiksäkerheten för barn med svåra funktionsnedsättningar kraftigt har åsidosatts. Föräldrarna hänvisas till sämre lösningar eller avsevärda privata kostnader för att barnen ska färdas trafiksäkert. Denna grupp behöver återigen få behovet av trafiksäker lösning tillgodosett.

Nuvarande regelverk får konsekvenser som är diskriminerande då barn med funktionsnedsättning inte kan färdas i bil med samma trafiksäkerhet som andra barn. Förändringen av regelverket har inte fokus på det bästa för barnet det kan därmed ifrågasättas om hanteringen följer barnkonventionen. Då barnen inte kan färdas med tillräcklig stabilitet och säkerhet är det för många sökanden tveksamt om man kan färdas tillsammans med sitt barn i den bil man erhållit bilstöd för.

Mobilitetscenter vill framföra att:

Det bör vara anordningens art, funktion, betydelse och tillgänglighet som avgör om anordningen kan betraktas som anpassning och sökandens behov som avgör om anpassningsbidrag kan beviljas. Om metoden för montering av anordningen ska vara ett kriterie för att definieras som anpassning, behöver regelverket förtydligas och specificera vilken metod för montering som krävs för att anpassningsbidrag ska kunna beviljas för en anordning.

Synpunkter på förslagets konsekvenser för miljö

Mobilitetscenter instämmer med Promemorians slutsats att det är betydelsefullt att sträva mot bilval som innebär låg miljöbelastning och lång användbarhet för sökanden.

Övriga synpunkter på förslagets konsekvenser

Det är idag inte tydligt hur beräkning av merkostnader för anpassning ska utföras och bedömas för att jämföra olika lösningar. Det är inte heller tydligt hur moms ska hanteras i jämförelse mellan olika

kostnadsförslag. I dagsläget kan kostnadsförslag med kostnader inklusive moms jämföras med kostnadsförslag där motsvarande priser är momsbefriade pga import från land utanför EU vilket kan ge dessa en konkurrensfördel.

Mobilitetscenter vill framföra att:

Det behövs ett förtydligande hur beräkning av hur anpassningskostnader ska jämföras för att bedöma grad av merkostnad.

Västra Frölunda 2019-12-12

Ingrid Bolin

Maria Almberg

Fredrik Foss

